

452

DICIEMBRE
2016

ALL3 QUE LA TRAGÈDIA D'ALEP NO ENS DIU

Jordi Quero Arias, Investigador, CIDOB

*Una versió d'aquest article ha estat publicada a *Nació Digital*

Alep, la primera ciutat siriana en termes de població i un dels nuclis de les forces rebels, ha estat assetjada pel règim de Bashar al-Assad durant els darrers quatre anys. Les forces governamentals han avançat en la captura de la ciutat en els darrers dotze mesos i ara la seva victòria és ja una realitat. El passat 13 de desembre, el govern i els rebels van arribar a un acord per l'alto el foc i l'establiment d'un corredor humanitari, que hauria de permetre la sortida d'Alep dels entre 50,000 i 100,000 sirians atrapats dintre de la zona oriental de la ciutat (controlada fins ara pels opositors) en direcció als enclavaments d'acolliment humanitari de la Creu Roja a la província rebel d'Idlib. Tot i l'èxit inicial del corredor i la sortida, dijous, de prop de 8,000 civils, el divendres dia 16 l'evacuació es va haver de suspendre per suposades violacions de l'alto el foc i la detenció, per part de militants vinculats al règim, d'alguns dels combois humanitaris. Tot sembla indicar, però, que l'evacuació es reprendrà durant aquesta setmana.

S'han extret ja moltes conclusions sobre què està passant a Alep. Més enllà dels problemes propis de les reaccions immediates de mitjans i especialistes forçades per una demanda social, hi ha alguns llocs comuns on cap anàlisi seriosa de la situació a Alep hauria de caure.

No estem davant del final de la guerra: estem en un punt d'inflexió en el decurs del conflicte bèl·lic. És el final d'una de les grans batalles de la guerra siriana, la batalla d'Alep, que ha concentrat gran part dels esforços dels bel·ligerants en els darrers quatre anys. Però el règim d'Al-Assad és encara molt lluny del seu objectiu final que no és cap altre que la recuperació del control efectiu de tot el seu territori sobirà. Els rebels controlen certs barris de Damasc, la província d'Idlib –proper probable escenari dels enfrontaments- i parts importants del sud del país al voltant de Dar'a. Estat Islàmic ha tornat a aconseguir el control de la ciutat de Palmira. Al nord del país els peshmerga kurds encara controlen trossos significatius del territori. Així, aquesta victòria és central en el decurs de la guerra i es fa molt difícil pensar ara en qualsevol altre final que no sigui la victòria total del règim. Però aquesta no serà en cap cas immediata, no podem donar la guerra per extinta.

No és la demostració de que només Rússia és la peça clau: cal estar més atents a les divisions internes entre aquells que donen suport al règim. L'acord del 13 de desembre va ser promogut conjuntament per Rússia i Turquia, deixant fora de l'equació els Estats Units, la Unió Europea i fins i tot Nacions Unides. Això va fer

que moltes veus assenyalessin l'incontestable capacitat de Rússia de fer i desfer en l'escenari siria, més enllà fins i tot de l'opinió del propi Al-Assad. Però la implementació ha demostrat quelcom diferent. Han estat les forces xiïtes controlades per l'Iran les que han violat els acords per tal de manifestar la seva desaprovació amb els termes pactats. L'Iran volia incloure entre les condicions la creació de sengles corredors humanitaris per a l'evacuació de xiïtes d'altres pobles sirians sota assetjament dels rebels. Rússia té el control absolut de la campanya aèria; però sobre el terreny són les forces controlades per l'Iran les que permeten explicar moltes de les darreres victòries del règim. Alep ha vingut a demostrar que qualsevol futura negociació no podrà permetre's el luxe de deixar fora la veu de Teheran, que no necessàriament coincideix sempre amb Moscou, i que pot tenir la capacitat de engegar-ho tot enlaire.

Una segona conseqüència d'aquest mateix fet té a veure amb el renovat optimisme d'una possible solució diplomàtica després de l'elecció de Donald Trump com a nou president dels Estats Units. Hi ha veus que assenyalen que, si la nova administració nord-americana té la voluntat d'apaivagar el Kremlin i millorar les seves relacions bilaterals amb Rússia, un acord de pau a Síria és cada cop més probable. Aquest acceptaria la continuïtat del règim centrant-se en l'objectiu reduccionista de combatre conjuntament a l'organització Estat Islàmic. Però, en aquest sentit, els darrers esdeveniments també demostren la importància de la República Islàmica de l'Iran a la guerra siriana. És tan probable que els conservadors nord-americans no tinguin cap tipus de problema en consentir una pax russica per posar fi al maldecap siria com que estiguin en contra de qualsevol solució que pugui significar una victòria iraniana a la regió. Depenent de quina sigui la narrativa preponderant a l'hora de presentar un acord d'aquest tipus, la reacció nord-americana pot vascular d'un extrem a l'altre.

No és un gran èxit per la comunitat internacional: el corredor humanitari és el corollari del fracàs del dret humanitari. Aquest darrer moviment a la batalla d'Alep arriba únicament després de la violació sistemàtica prèvia per part d'Al-Assad dels Convenis de Ginebra i de molts altres principis del dret internacional humanitari. L'acusació de crims de guerra, que inclouen la prohibició de la tàctica del setge tal com s'ha fet servir a Alep, ha sobrevolat el règim des de l'inici del conflicte armat. L'aniquilació prèvia de la població civil mitjançant no solament els bombardejos sinó també el tall de subministrament d'aliments i medicines no pot en cap cas quedar compensada per aquest darrer apòsit del règim en un intent de salvar la cara. A més, cal calibrar fins a quin punt el corredor humanitari és la resposta a una demanda de la comunitat internacional (poc probable, especialment si tenim en compte l'actitud passiva de gran part dels estats i el què ha passat amb les resolucions del Consell de Seguretat de Nacions Unides); i si no estem davant d'una estratègia purament cínica del règim per rentar la seva imatge just abans de la presa definitiva –i acarnissada– dels barris orientals. Síria, tal com abans ho feren els casos de l'antiga Iugoslàvia i Ruanda als anys noranta, està cridada a reobrir un debat sobre alguns dels plantejaments fundacionals sobre els quals descansa el dret internacional humanitari.